

10324

АРХИВЪ

НА

МИНИСТЕРСТВОТО НА ЗЕМЛЕДЪЛИЕТО
И ДЪРЖАВНИТЪ ИМОТИ

ТОМЪ V. — 1924 ГОД.

ANNUAIRE

DES

ARCHIVES

DU

MINISTÈRE DE L'AGRICULTURE ET DES DOMAINES
DU ROYAUME DE BULGARIE

VOLUME V. — 1924.



СОФИЯ — ДЪРЖАВНА ПЕЧАТНИЦА — 1925

10524

МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЛЕДЕЛИЕТО И ДЪРЖАВНИТЕ ИМОТИ

ФЛОРА НА БЪЛГАРИЯ

ОТ

Н. СТОЯНОВ и Б. СТЕФАНОВ

С 1455 РИСУНКИ В ТЕКСТА

FLORE DE LA BULGARIE

PAR

N. STOÏANOFF et B. STEFANOFF

AVEC 1455 FIGURES DANS LE TEXTE



СОФИЯ

ДЪРЖАВНА ПЕЧАТНИЦА

1925

Subsp. orbelica (Vel.) Hayek (*C. orbelica* Vel. Fl. bulg., p. 310; *C. variegata* Lam. var. *albida* Ces. in Griseb. Spic. II, p. 235). — Стъблото до 10 сант. високо. Листата сиво-напльстени, но не и копринести; долните обикновено широко-назжбени или нарязани, горните линейно-ланцетни или линейни, с неподвити или слабо подвити первази, кжсо низбягващи. Цветовете бели или вжзсинкави, рядко светло-лилави. — Стара пл., Средня Гора (Тош.), Витоша, Рила, Родопите, Осогово (Уг.), Пирин, Беласица, Али Ботуш. Посочва се сжщо за Ст.-Загорско и Варненско (Тош.).

Географ. разпростр.: Северната част на Балканския полуостров (на юг до Тесалия).

2770. (7). *C. cyanus* L. (Spec. pl. 1289) (☉). — Разпространено из цялата страна по нивите, орниците, синурите и пр., по-рядко по скалите и в храсталаците (П) (1—3). Цжвти в края на пролетта и началото на лятото. Фиг. 1404.

Географ. разпростр.: Европа, Зап. Азия; другаде пренесено.



Фиг. 1404.
Centaurea cyanus L.
(по Гарке).



Фиг. 1405.
Centaurea scabiosa L.
(по Фиори).

Забележка: *C. cyanoides* Berg. et Wahl. (Jsis. 1828, V, p. 21). — Посочва се за Нова-Загора (Vel.). От предходния вид се отличава с елиптичните или ланцетни и снабдени при основата си с уши стъблови листа. Плода без хвжрчилка.

2771. (8). *C. cyanocephala* Vel. (Fl. bulg., p. 309) (☉). — В храсталаците и побайрите. — Разград, Карлово (Vel.) (1—2). Едемична форма.

3. Sect. *Acrocentron*.

2772. (9). *C. stereophylla* Bess. (Enum. Podol., p. 35) (4). — По сухите тревисти и каменливи места, в храсталаците и пр. Среща се из цялата страна (2—4). Цжвти през лятото.

Географ. разпростр.: Южна Русия, Ромжния, Трансилвания, Банат, Сжрбия, Тракия.

2773. (10). *C. scabiosa* L. (Spec. pl. 1291) (4). — По тревистите и каменливи места, в храсталаците (2—4). Цжвти през лятото. Фиг. 1405. Различават следните форми:

Subsp. vulgaris (Koch) Hayek. — Листата от двете си страни с грапави жилки, пересто-нарязани, с овални, назжбени дялове, по-рядко цели.

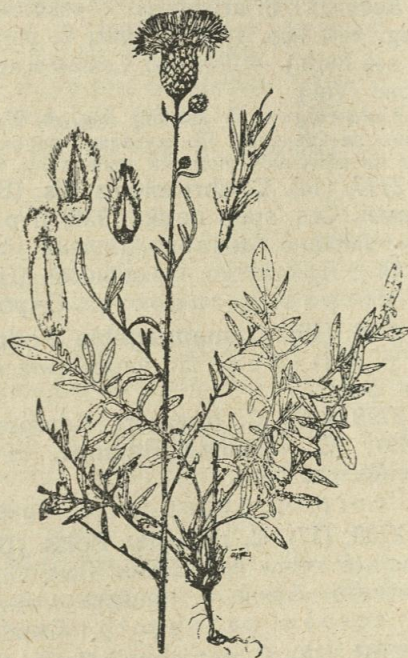
Обвивните листчета брашно-наплжстени; придатците им $2\frac{1}{2}$ —3 сант. джлги, без бодли, с 1—2 мм. широк низбягващ тжмен перваз и с по 8—12 вжзчерни реснички от всяка страна. — Предимно в Западна Бжлгария; посочва се сжщо за Тжрновско, Еленско (Gr.), Шуменско (Dav.).

Var. tenuiloba Boiss. (Fl. Or. III, p. 656); (*C. immanuelis lowii* Deg. in Mag. bot. Larp. 1918, p. 117). — Листните дялове тясно-линейни. Цветовете интензивно пурпурни. — Сливен (Georg.), Свети Врач (Мелнишко).

Subsp. spinulosa (Roch.) Hayek (ined.). — Листата отгоре голи и гладки, отдолу по жилките и первазите грапави, пересто нарязани, обикновено с едро пересто-назжбени, 5—10 мм. широки дялове. Обвивните листчета зелени или само вжншните от тях покрити с брашнян прах; при-



Фиг. 1406.
Centaurea kotschyana Heuff.
(Ориг.)



Фиг. 1407.
Centaurea orientalis L.
(Ориг.)

датжците им кжсо-трижгжлни и на вжрха си с по един изправен или стжрчащ назад, до 3 мм. мм. джлжг бодил; страните им тясно низбягващи, с по 3—12 реснички от всяка страна. Разпространено почти из цялата страна.

f. gabrovensis Deg et Wagn. (ар. Neičev in Ann. Univ. Sofia 1906). — Придатжците на обвивните листчета само на вжрха си с реснички; низбягващите им первази целокрайни. — Габровския и Шипченски балкан (Neič.).

Географ. разпростр.: Цяла Европа, Сибир, Ориента.
Забележка: *C. scabiosa* subsp. *adpressa* Ledeb. (Fl. Ross. II, p. 700). — Посочва се за Шуменско (Dav.). Намирането в Бжлгария е сжмнително.

2774. (11). *C. atropurpurea* W. K. (Pl. rar. Hung., t. 116) (4). — Посочва се само от Рапѝѝ за Западниа Балкан.

Географ. разпростр.: Сжрбия, Македония, Босна, Банат, Унгария, Трансилвания, Ромжния, Галиция, Южна Русия.

Забележка: *C. caloccephala* Willd (Enum. hort. Ber., p. 927). — Посочва се за Западния Балкан, безусловно погрешно. Представлява културна форма от предходния вид.

● 2775. (12). *C. kotschyana* Heuff. (in Flora, 1835 II, p. 245) (4). — По скалите и скалните поляни. Западния Балкан (Рапч.), Централния Балкан (Vel., Уг., Неїч.), Рила (4—5). Цъвти през лятото. Фиг. 1406.

Географ. разпростр.: Сърбия, Босна, Трансилвания.

2776. (13). *C. orientalis* L. (Sp. pl. 129) (4). — В ливадите, храсталците и по скалите, предимно върху варовик. Среща се почти из цялата страна (1—3). Цъвти през лятото. Фиг. 1407.

Географ. разпростр.: Сърбия, Трансилвания, Ромъния, Южна Русия, Кавказ.

Хибриди: *C. orientalis* × *scabiosa* var. *spinulosa* (*C. mrazeci* Prod. in Mag. bot. Lap. 1912, p. 268; *C. perlakyana* Urum. in Öst. bot. Z. 1899 et al. non Borb.). — Ловечко, Севлиево (Уг.). *C. orientalis* × *salonitana*. — Хасково (Vel.).

Забележка: *C. neiceffii* Deg. et Wagn. (ap. Neič. in Period. Spis. 1908)). — Описано за Севлиево. Представлява вероятно форма от предходния вид. Придатците на обвивните листчета трижгълни, кафяви, с дълго бодил.

2777. (14). *C. chrysolepis* Vis. (Suppl. p. 6); (*C. crnogorica* Rohl. in Vestn. Ces. spol. nauk, 1920, II p. 3) (4). — В ливадите и по скалите, в западна България: Голема Глама (Рапч), Драгоман, Врачанско (Vel. Уг.), Луковитско, Орханйско (Уг.). Цъвти през лятото.

Географ. разпростр.: Сърбия, Черна Гора.

2778. (15). *C. mannagetae* Podp. (in Verh. zool. bot. Ges. Wien, 1902, p. 661) (4). — По варовитите скали при Кавакли (Podp.). Ендемична форма.

2779. (16). *C. finazeri* Adamov. (in Oest. bot. Zeitschr. 1905, p. 235); (*C. vraniana* Adamov. in Sched.) (4). — Посочва се за Кюстендилско (Уг.).

Географ. разпростр.: Македония, Сърбия.

2780. (17). *C. rumelica* Boiss. (Diagn. Ser. 2, III, p. 78) (4). — По тревистите места при Видин, Лом, Оряхово (Vel., Уг.); посочва се и за Струмското дефиле — Конйова планина (Уг.). Цъвти през лятото.

Географ. разпростр.: Сърбия.

2781. (18). *C. ognianovii* Urum. (in Mag. bot. Lap. 1911, p. 66) (4). — По сухите ливади при Ловеч и Севлиево (Уг.). Цъвти през лятото. Ендемична форма.

Забележка: *C. lilinica* Vel. (in Allg. bot. Zeit. 1904). — Описва се за Люлин планина. Отличава се от предходния вид по бодливите обвивни листчета. Вероятно от хибриден произход; повторно този вид не е намиран.

2782. (19). *C. salonitana* Vis. (Erg. bot. Zeit. 1829, p. 23); (*C. centauroides* S. S. Prodr. Fl. Gr. p. 204; *C. collina* S. S. l. c.; *C. latisquama* var. *salonitana* D. C. Prodr. VI, p. 589) (4). — Из ливадите, по каменливите места, пущинаците, край пщитцата и пр. Разпространено (1—3). Цъвти през лятото. Фиг. 1408.

Var. *subinermis* D. C. (Prodr. VI p. 589). — Обвивката едра, 2—3 сант. широка; придатците на обвивните листчета без бодли или с малко, до 3 мм. дълго бодилче. Върхния дял на листата малко поедър от страничните. Пловдивско, Карловско, Пазарджишко.

Var. *stibrnyi* (Vel.) Gugl. (loc. cit. p. 99); (*C. stibrnyi* Vel. Fl. bulg., p. 325). — Обвивката по-дребна, до 2 сант. широка. Обвивните листчета с много късо бодилче. Листата лировидно-перести, с едър и назъбен върхен дял. Садово, Куклен, Кавакли (Vel.), Созопол, Бургас (Уг.), Месемврия (Dav.).

Var. macrantha (DC.) Boiss. et Heldr. (Diagn. Ser. II, 3, p. 78); (*C. collina* var. *macrantha* DC. Prodr. VI, p. 589). — Обвивката едра, 3—3,5 широка. Придатжците на обвивните листчета с твърд, 2—4 сант. дължг и в горната си част набразден бодил. — По Черноморското крайбрежие. Цъвти през лятото.

Географ. разпростр.: Балканския полуостров, Ромжния, Южна Русия.

4. Sect. *Acrolophus*.

2783. (20). *C. jurineifolia* Boiss. (Diagn. Ser. II, 3, p. 73); (*C. rutifolia* S. S. var. *jurinaeifolia* Gugl. loc. cit. p. 147; *C. jurineifolia* f. *epapposa* Neič. in Sborn. nar. umotv. 1909 p. 51) (☉). — По сухите тревисти и каменливи места, в храсталаците и пр. Среща се почти из цялата страна, по-често на изток (1—2). Цъвти през лятото.

Географ. разпростр.: Ромжния, Бесарабия.

2784. (21). *C. pseudobovina* Hayek (ined.) (4). — Варна (Hayek.)

2785. (22). *C. kilaea* Boiss. (Fl. Or. III, p. 643) (☉). — Харманлийско (Vel.) (1).

Географ. разпростр.: Мала Азия.

2786. (23). *C. candida* Vel. (Fl. bulg. p. 315); (*C. sublanata* var. *candida* f. *nigromaculata* Gugl. loc. cit., p. 149) (4). — По каменните припечи. Станимака (Vel.), Сотира (Dav.) (1). Ендемично растение. Цъвти през лятото.

Var. flavida Vel. (loc. cit., p. 316). — Придатжка на обвивните листчета едноцветен, жълт; растението по-слабо наплжстено. — Пловдив (Vel.), Станимака (Gr.).

2787. (24). *C. rutifolia* Sibth. et Sm. (Prodr. Fl. Gr. X, p. 11. t. 916) (4). — По сухите и каменливи баири. Варна (Vel.), Ески Джумая, Шумен (Gr., Dav.) (1—2). Цъвти през лятото.

Географ. разпростр.: Тракия, Мала Азия.

2788. (25). *C. cuneifolia* Sibth. et Sm. (loc. cit. p. 1, t. 901) (☉, 4). — По сухите и каменливи места. По-често в Южна България (1—2). Цъвти през лятото. Различават:

Subsp. euscuneifolia Hayek. — Стъблото от средата си разклонено. Листата сиво-наплжстени или зелени; приосновните лировидно-перести, сжс широко-елиптични и при основата си назъбени странични дялове и едър връхнен дял. Долните стъблови листа пересто-нарязани, горните цели. Придатжците на обвивните листчета кафяви; ресничките, разположени на върха не са по-едри от страничните. Южна България: Станимака (Жа., Gr.), Ихтиман, Костенец, Белово, Чепино (Georg.).

Subsp. sublanata (D. C.) Hayek; (*C. paniculata* var. *sublanata* D. C. Prodr. VI, p. 584; *C. sublanata* Boiss. Fl. Or. III, p. 645). — Стъблото често пжти от основата си разклонено. Листата сиво-наплжстени или зелени; долните лировидно-пересто-нарязани, с дългнести или яйцевидни дялове; средните и горните листа цели. Придатжците на обвивните листчета кафяви или въз-черни. Ресничката разположена на върха на придатжка по-дебела, но по-къса от другите. — Южна и Източна България: Станимака, Дермен-Дере (Vel.), Пещера (Gr.), Харманли, Хасково (Dav.), Конйова планина (Gr.), Али Ботуш; Разград, Шумен, Ески-Джумая (Gr.).

Subsp. pallida (Friv.) Hayek; (*C. pallida* Friv. in Flora, 1835, I, p. 333; *C. karstiana* Griseb. Spic. II, p. 240 non Scop.). — Листата грапави, зелени или слабо-наплжстени; долните с држжки, лировидни, с яйце-

видни или длжгнести дялове; горните приседнали, цели или лировидни с по 1—2 изреза от всяка страна. Кошничките по-дребни; придатжците на обвивните листчета бледо-кафяви. Ресничката, разположена на върха на придатжка, по-дебела от страничните и еднакво дълга с тях. — Тржнско (Panč.), Самоковско, Ихтиманско, Пазарджишко, Панагюрско, Сливенско (Уг.), Котленско (Vel.).

Географ. разпростр.: Тракия, Македония, Тесалия.

2789. (26). *C. triniaefolia* Heuff. (Enum. pl. banat. p. 144); (*C. myriatoma* Vis. et Panč. Pl. serb. rar. Dec. II, 1862, p. 8) (4). — Посочва се за Кюстендилско, Дупнишко и Софийско (Уг.).

Географ. разпростр.: Планините в северната част на Балканския полуостров, Банат, Трансилвания.

2790. (27). *C. varnensis* Vel. (Fl. bulg. 1891, p. 313) (⊙). — По сухите каменливи баири. Варна (Vel.), Провадия, Свищов, Плевен, Ловеч (Уг.) (1—2). Цвйти през лятото. Ендемична форма.

2791. (28). *C. oviceps* Bornm. (in Fedde Repert. XVII, 1921, p. 455); (*C. ciliata* var. *albotomentosa* Friv. in Flora, 1835. I, p. 334; *C. ovina* Vel., non Pallas) (4). — По сухите ливади, баирите и пр. Южна България: Пазарджишко, Пловдивско, Карловско, Казанлъшко, Чирпанско, Ямболско. Северна България: Ловечко, Бяло-Слатинско (Уг.), Севлиевско (Неиџ.) (1—2). Цвйти през лятото. Ендемична форма.

2792. (29). *C. affinis* Friv. (Flora, 1836, p. 435); (*C. parlatoris* Heldr. in Boiss. Diagn. Ser. II, 3, p. 74; *C. dissecta* Boiss. Fl. Or. III, p. 644 non Ten.; *C. dissecta* subsp. *affinis* Gugl. loc. cit., p. 141; *C. stolensis* Panč. in Sched.) (4). — По ливадите и каменливите места (2—4). Цвйти през лятото. Разпада се на няколко форми:

Subsp. *eu-affinis* Hayek; (*C. tartarea* Vel. Fl. bulg. p. 318). — Обвивката едра, 15 мм. дълга и 10—12 мм. широка. Придатжците на обвивните листчета 2—3 мм. дълги, черни, рядко кафяви, от всяка страна с по 6—8 до 3 мм. дълги и често пжти перести реснички; най-долните от тях понякога се сливат помежду си образувайки черно ухо. — Из предпланинските и планински ливади. Стара планина, Витоша, Рила, Осогово, Родопите, Пирин, Али Ботуш (3—4). Сретат се следните форми:

f. *parlatoris* (Heldr.) Hayek. — Зелено растение. Стжблото от средата си разклонено.

f. *denudata* Hal. (in Bull. Herb. Boiss. VI, p. 593). — Зелено растение. Стжблото само на върха си разклонено.

f. *tomentosa* Guss. (Syn. II., p. 510) — Растение паяжинесто-наплжстено. Посочва се за Родопите (Уг.). Сжнително.

Var. *balcanica* (Urum. et Wagn.) Hayek; (*C. balcanica* Urum. et Wagn. in Mag. bot. Lap. 1907, p. 166). — Слабо-разклонено растение. Листните дялове по-широки: страничните 3—5 мм., върхния до 10 мм. широк. Придатжците на обвивните листчета тясно-трижгжли, 3 мм. дълги и едва 1 мм. широки, с по 4—6 реснички от всяка страна. — Врачанския балкан (Уг.).

Subsp. *pallidior* (Boiss.) Hayek: (*C. dissecta* f. *pallidior* Boiss. Fl. Or. III, p. 645; *C. pallidior* Hal. loc. cit. p. 549). — Паяжинесто-влакнесто растение. Обвивката 12—13 мм. дълга и 8—9 мм. широка. Придатжците на обвивните листчета светло-кафяви, кржгло-трижгжли, до 2 мм. дълги, дълго гребеновидно-ресничести. У нас се среща:

Var. *vatevii* (Deg., Ur. et Wagn.) Hayek; (*C. vatevi* Deg., Ur. et Wagn. in Rec. Ac. Sc. bulg. VII, 1917, p. 119). — Стъблото слабо разклонено както и листата гъсто паяжинесто. Ресничките на обвивните листчета кжси. Хвърчилката кафява. — Родопите (Ur.).

Географ. разпростр.: Балканския полуостров.

Забележка: *C. dissecta* Ten. (Prodr. p. 61). — Посочва се за България погрешно вместо предходния вид.

Хибрид: *C. affinis* × *vandasii* (*C. šipkaensis* Neič. in Ann. Univ. Sofia. 1906). — Шипка (Neič).

2793. (30). *C. stoebe* L. (Sp. pl. 914); (*C. maculosa* Lam. Dict. I, p. 669) (⊙—4). По сухите тревисти и каменливи места, в храсталациите, край пътищата и пр. (1—3). Цъвти през лятото. Срещат се следните форми:



Фиг. 1408.
Centaurea salonitana Vis.
(Ориг.).



Фиг. 1409.
Centaurea jacea L.
(по Федч. и Флер.).

Subsp. *rhenana* (Boreau) Hayek (*C. rhenana* Boreau Fl. Centr. Fr. 1857, p. 355). — Обвивката 14 мм. дълга и 10 мм. широка. Придатъците на обвивните листчета 1—1,5 мм. дълги, черни, с по 6—8 черни, на върха си светли реснички от всяка страна. Хвърчилката на $\frac{1}{2}$ или $\frac{3}{4}$ от дължината на плода. Ловеч (Ur.).

Subsp. *micanthos* (Gmel.) Hayek; (*C. micanthos* Jacq. Austr. t. 320; *C. paniculata* M. B. Taur. Cauc. II, p. 346 non L.; *C. biebersteinii* D. C. Prodr. VI, p. 583; *C. maculosa* Boiss, Fl. Or. III, p. 647 non Lam.). — Обвивката 11 мм. дълга и 7 мм. широка. Придатъците на обвивните листчета до 1 мм. дълги, кафяви или черни, с по 4—6 кафяви или белезникави реснички от всяка страна. Хвърчилката 3 пъти по-къса от плода. Среща се тук-таме почти из цялата страна.

f. radoslavoffii (Urum.) Hayek; (*C. radoslavoffii* Urum. in Mag. bot. Lap. 1911, p. 65). — Обвивката близо 15 мм. дълга и 5—7 мм. широка, Придатжците на обвивните листчета от всяка страна с по 5—7 реснички. най-долните от които се сливат помежду си. Хвърчилката повече от 2 пжти по-къса от плода. Враждебна — Софийско (Уг.).

Var. rhodopea Hayek et Wagn. (*C. maculosa* subsp. *micranthos* *f. rhodopea* Hayek et Wagn. in Mag. bot. Lap. 1914, p. 188). — Листата сиво-напльстени, с по-къси и широки 3—5 мм. дялове. Чепино (Уг.).

Var. australis (Panč.) Hayek (*C. australis* Panč. Fl. serb., p. 441). — Придатжците на обвивните листчета с късо бодилче на върха. — Среща се почти из целата страна.

Subsp. calvescens (Panč.) (*C. calvescens* Panč. Fl. Serb., p. 442). — Обвивката 14 мм. дълга и 7—8 мм. широка. Придатжците на обвивните листчета близо 1 мм. дълги, кафяви, с по 6—8 светли реснички от всяка страна. Хвърчилката липсва. — Лом (Vel.), Кюстендил (Уг.), Али Ботуш.

Var. buzludzii (Neič.) Hayek (*C. reichenbachiioides* Schur var. *buzludzii* Neič. in Ann. Univ. Sofia, 1906). — Придатжците късо-низбегащи; ресничките по тях по-малобройни. — Габровския и Шипченски Балкан (Neič.).

Географ. разпростр.: Средна и Южна Европа, Западна Азия.

2794. (31). *C. arenaria* M. B. (Taur. Cauc. II, p. 347) (4). — По песчливите места. Черноморското крайбрежие: Бургас, Месемврия, Емине; Ат-Лиман (Dav.) (1). Цвѣти през лятото.

Var. inermis (Vel.) Hayek; (*C. inermis* Vel. in Oest. bot. Zeitschr. 1902, p. 154). — Придатжците на обвивните листчета почти или съвсем без реснички. — Харманли. (Vel.).

Географ. разпростр.: Тракия, Дунавските страни, Южния Сибир, Урал, Кавказ.

2795. (32). *C. grisebachii* Nym. (Consp. Fl. Eur. p. 427); (*C. paniculata* var. *macedonica* Griseb. Spicil. II, p. 242; *C. graeca* var. *macedonica* Boiss. Fl. Or. III, p. 644; *C. macedonica* Hal. Beitr. Fl. Epir. non Boiss.) (4). — Станимака, Скобелево (Vel.), Родопите (Уг.).

Географ. разпростр.: Македония, Тесалия.

2796. (33). *C. besseriana* D. C. (Prodr. VI, 1837, p. 385); (*C. tenuiflora* Vel. Fl. bulg. p. 321 non D. C.) (⊙). — Посочва се за Ловеч (Уг.), (2).

Географ. разпростр.: Югозападна Русия.

2797. (34). *C. kanitziana* Janka (ap. Brandza Fl. Dobr. 1898, p. 213); (*C. gracilentata* Vel. Fl. bulg., p. 321) (⊙). — По баирите. Айтос, Сливен, София, Анхиало (Vel.), Търново (Vel., Уг.). Цвѣти през лятото.

Географ. разпростр.: Добруджа.

2798. (35). *C. tenuiflora* D. C. (Prodr. VI, p. 584) (⊙). — Посочва се за Русе, Ловеч, Искърския проход при Курило и Своге, Сливен (Уг.).

Географ. разпростр.: Южна Русия, Ромжния, Трансилвания, Унгария.

2799. (36). *C. brevispina* Hausskn. (Symb. p. 129); (*C. diffusa* var. *brevispina* Boiss. Fl. Or. III, p. 651) (⊙). — По сухите песчливи и каменисти места. Варна, Гебедже (Vel.) Габрово (Neič.) (1—2). Цвѣти през лятото.

Географ. разпростр.: Тесалия, Тракия, Македония.

2800. (37). *C. bovina* Vel. (Fl. bulg. p. 320) (⊙). — По тревистите места. Варна (Vel.), Шуменско, Пазарджишко (Уг.) (1). Цвѣти през лятото. Ендемична форма.

2801. (38). *C. diffusa* Lam. (Dict. I, p. 675) (⊙). — Из пушинаците, по сухите пясчливи и каменисти места. Силно разпространено в цяла Южна и Източна България; В Дунавска равнина: Русе, Свищов, Никопол, Ловеч (Уг.) (1—2). Цвѣти през лятото,

Var. *robustior* Urum. (in. Oest. bot. Zeitschr. 1900, p. 16. — Сравнително едро растение, с по-едри длъгнести кошнички. Придатъците едри, с многобройни къси реснички. Шуменско (Уг.).

Географ. разпростр.: Балканския полуостров, Ромъния, Южна Русия, Мала Азия.

2802. (39). *C. squarrosa* Willd. (Sp. pl. III, p. 2319) (⊙). — По сухите тревисти и каменливи места, из пушинаците. Варненско, Шуменско, Ески-Джумайско, Русенско, Бургаско, Сливенско, Старо-Загорско, Каваклийско (1—2). Цвѣти през лятото.

Географ. разпростр.: Южна Русия, Сибир, Кавказ, Ориента.

Забележка: *C. divergens* Vis. (Fl. Dalm. II, p. 37), *C. virgata* Lam. (Dict. I, p. 670), *C. corymbosa* Pourr. (Act. Fol. III, p. 310). — Дадени за България погрешно. *C. reichenbachiioides* Schur (Enum. Pl. Transs. p. 409). — Намирането в България твърде съмнително.

5. Sect. *Phalolepis*.

2803. (40). *C. vandasii* Vel. (Fl. bulg. Suppl. I, p. 169) (4). — В Родопите при Чаушево (Vel.), Габровския балкан (Нейц.) (2—3). Ендемична форма.

2804. (41). *C. euxina* Vel. (Fl. bulg. 1891, p. 304) (⊙). — По крайморските пясъци и каменливите баири. Варненско, Бургаско, Сливенско, Каваклийско. Посочва се също за Лом, Оряхово, Казанлък (Уг.). Ендемична форма*).

Забележка: *C. margaritacea* Ten. (Syll. Add. 5, p. 628); (*C. splendens* L. Sp. pl. 1293 p. p.). — Посочва се за България от Schmahlhäuser без указано находище.

Географ. разпростр.: Южна Русия, Кримъ, Кавказ.

2805. (42). *C. deusta* Ten. (Prodr. p. 51) (4). — По скалистите и каменливи места, в полите на Централния балкан (Уг.), Али Ботуш (2—3), Цвѣти през лятото.

Subsp. *concolor* (D. C.) (*C. alba* var. *concolor* D. C. Prodr. VI, 569; *C. alba* Vel. et auct. non L.; *C. splendens* L., l. c. p. p.; *C. leucolepis* Auct. pl. non D. C.; *C. alba* ssp. *concolor* I. Wagn. in Math. es Term. Közl. 1910, p. 116). — Придатъците на обвивните листчета бели или по средата с кафяво петно. Посочва се за полите на Централния балкан: Карлово, Калофер, Казанлък (Уг.).

Subsp. *deusta* (Ten.) (*C. alba* var. *deusta* C. D. Prodr. VI, p. 569; *C. alba* subsp. *deusta* I. Wagn. loc. cit. p. 117). — Придатъците на обвивните листчета бели, с едро черно петно по средата. В полите на Централния балкан и съседните местности (Уг.), Али Ботуш.

Var. *microcephala* Hal. (in Bull. herb. Boiss. VI, p. 593). — Кошничките по-дребни. Карлово, Калофер (Уг.).

Var. *iracunda* Borb. (ap. Formanek in Verh. nat. Ver. Brünn, 1893, p. 160). — Придатъците на обвивните листчета корави, заострени. Габровско (Нейц.).

Географ. разпростр.: Италия, Балканския полуостров, Мала Азия, Кавказ.

*) Правилно е да се смята за синоним на *C. sterilis* Stev. (in Bull. Soc. Nat. Mosc. 1856, p. 390).

2806. (43). *C. epapposa* Vel. (in *Sitzungsb. Ges. Wiss. Prag.* 1902, p. 7 sep. non Smk.). — По скалистите места при Калофер (Vel.); Сопот, Карлово, Провадия (Уг.) и др. Цвѣти през лятото. Ендемична форма.

6. Sect. *Jacea*.

2807. (44). *C. jacea* L. (Spec. pl. 1293) (4). — В ливадите, по сухите баири, в храсталците, край пѣтищата и пр. Среща се из цялата страна. Цвѣти в края на пролетта и през лятото. Различават следните форми. Фиг. 1409.

а) Придатжците на обвивните листчета целокрайни или с разкъсани первази.

Subsp. *angustifolia* (Schrk) Gugl. (Mitt. bayr. bot. Ges. 1904, p. 405); (*C. angustifolia* Schrk. Bayr. Fl. II, p. 276; *C. amara* auct. pl.). — Стжблото често разклонено по-долу от средата си. Клонките дълги, пржтести и често от своя страна разклонени, гжсто покрити с тесни листа. Листата сиво-влакнести или наплжстени. Среща се почти из цялата страна.

Var. *pannonica* (Heuff.) Gugl. (loc. cit., p. 405): (*C. amara* var. *pannonica* Heuff. En. banat. p. 152; *C. pannonica* Hay in Denkschr. Akad. Wiss. Wien 1901, p. 702). — Обвивката кжлбесто-яйцевидна, 15 мм. дълга. Придатжците на обвивните листчета кржгли и сжвжршено закриват нокжтите им, кафяви или червено-кафяви; вжншните често пжти белезникави, с ципест, разкъсан перваз. Доста разпространено в Софийското поле. У нас се среща предимно:

Subvar. *balcanica* Hayek (in Mag. bot. Lap. 1914, p. 188), сжс силно вдлжбнати, светло-кафяви придатжци на обвивните листа.

Subsp. *banatica* (Roch.) Hayek (*C. banatica* Roch. ap. Rehb. Fl. Germ. exc. p. 213, non Kern.; *C. jacea* var. *rochelliana* Heuff. in Verh. Zool. bot. Ges. Wien, VIII, p. 142). — Стжблото в горнята си част разклонено, с умерено-дълги клонки. Листата обикновено тревисто-зелени, широки; тия вжрху клонките, обикновено по-кжси от между-вжзлията. Обвивката почти кжлбеста, 15—16 мм. дълга. Придатжците закржглени, вдлжбнати, бледо-кафяви; вжншните често с малко реснички. Ловечко, Котленско (Уг.), Габровско (Нейѣ.).

Subsp. *eujaacea* Gugl. (loc. cit., p. 405). — Стжблото просто или в горнята си половина разклонено, обикновено с прости, рядко-листнати клонки. Листата обикновено зелени, елиптично-ланцетни или ланцетни; тия на клонките по-кжси от между-вжзлията. Обвивката кжлбесто-яйцевидна, 14—16 мм. дълга. Придатжците на обвивните листчета вжзкржгли и често пжти ненапжлно покриват нокжтите, кафяви, сравнително плоски, цели или разкъсани. Предимно по планинските и предпланински ливади. Среща се почти из цялата страна (2—4).

а*). Придатжците на вжншните обвивни листчета гребеновидно-ресничести.

Subsp. *zlatarskyana* (Urum. et Wagn.); (*C. zlatarskyana* Urum. et Wagn. in Mag. bot. Lap. 1907, p. 166). — Низко, зелено растение. Обвивката цилиндрична, 11—13 мм. дълга. Придатжците на обвивните листчета не покриват нокжтите; вжтрешните вжзкржгли, цели, кафяви; вжншните ланцетни, гребеновидно-ресничести, бледи, Карлово (Уг.).

Subsp. *bulgarica* (Urum. et Wagn.) (*C. bulgarica* Urum. et Wagn. in Mag. bot. Lap. 1907, p. 166). — Стжблото на вжрха щитовидно разклонено, с многобройни кошнички. Стжбловите листа ланцетни, назжбени. Обвивката яйцевидна, 12—14 мм. дълга. Придатжците на обвивните